

Avustuksilla edistetään kulttuuriympäristön hyvää ja oikeaa hoitoa

Karolina Jalarvo, tarkastaja, Varsinais-Suomen ELY-keskus

Rakennusten ja pihapiirien hoidolla ja korjaamisella välitämme rakennusperintöämme ja kulttuurihistoriaamme jälkipolville. Rakennuskannan ylläpito ja korjaaminen on myös taloudellisesti ja ekologisesti kestävää toimintaa, ja pienentää tutkitusti hiilijalanjälkeämme.

Avustuksia kulttuuriympäristön ja rakennusperinnön hoitoon voi hakea useammaltakin eri taholta riippuen avustettavasta kohteesta.

Elinvoimakeskus myöntää vuosittain ympäristöhallinnon määrärahoista harkinnanvaraisia avustuksia rakennusperinnön hoitoon. Avustusta voidaan myöntää rakennusten yksityisille omistajille tai pitkäaikaisille vuokralaisille omistajan suostumuksella, rakennusperinnön hoitoa edistäville yhteisöille sekä yrityksille, kunnille ja kuntayhtymille.

Avustusta myönnetään kulttuurihistoriallisesti arvokkaisiin kohteisiin. Ensisijaisia kohteita ovat valtakunnallisesti merkittävässä kulttuuriympäristöissä RKY (www.rky.fi) sijaitsevat kohteet, ja kaavalla suojellut sekä maakunnallisesti arvokkaat kohteet. Mutta myös paikallisesti ja maisemallisesti tai muutoin kulttuurihistoriallisesti arvokkaille kohteille voidaan myöntää avustuksia harkinnan mukaan.

Avustuksen myöntämisen perusteet ovat tapauskohtaisia ja harkinnassa ratkaisee kohde itsessään. Esimerkiksi myös vanhojen talousrakennusten kunnostusta avustetaan, jotta ne säilyisivät osana maisemaa, rakennettua kulttuuriympäristöä ja vanhoja pihapiirejä. Mikäli pihapiireistä jäisivät jäljelle ainoastaan vanhat päärakennukset, vaikuttaisi se kulttuuriympäristön arvoon heikentävästi, sillä kulttuuriympäristö on aina kokonaisuus.

Avustuksia kohdennetaan siis korjauksiin, ja korjaussuunnitelmiin, joissa edistetään kaikenlaisten kulttuurihistoriallisten tai maisemallisesti arvokkaiden rakennusten säilymistä. Tyypillisiä avustettavia toimenpiteitä ovat katon, julkisivujen, ikkunoiden tai ulko-ovien korjaustyöt sekä kantavien rakenteiden ja perustusten korjaustyöt.

Elinvoimakeskus myöntää avustusta myös saariston ympäristöhoitoon. Avustuksia kohdennetaan muun muassa toimenpiteisiin, jotka koskevat saariston maisemakuvan säilyttämistä tai parantamista. Tällaisia hankkeita voivat olla saariston perinnemaisemien hoitotalkoot ja vieraslajien torjunta saaristossa, luonto- ja kulttuuriympäristöselvitykset sekä ruovikon niitto -hankkeet. Avustusta myönnetään myös rakennusperinteisesti ja maisemallisesti arvokkaiden rakennusten tai rakenteiden korjaukseen. Tyypillisimpiä avustuskohhteita ovat asuinrakennusten sekä perinteisten saaristolaiskulttuuristen venevajojen/laitureiden korjaukset.

Museovirastolta voi hakea erilaisia entistämistä avustuksia arvokkaiden kulttuuriperintökohteiden korjaukseen sekä museoiden ja yhteisöjen kulttuuriperintöön liittyviin hankkeisiin ja toimintaan. Jokaisella avustusmuodolla on oma kohderyhmänsä. Avustusten hakuaajat ja hakuehdot eroavat toisistaan. Vuosittain avustuksissa saattaa olla myös vaihtuvia painotuksia. Ensisijaisesti avustusta kohdennetaan rakennussuojelulailla suojeltujen ja kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden rakennusten entistämiseen, konservointiin tai historiallisen asun palauttamiseen. Tutustu avustusten painotuksiin jokaisen avustusmuodon omalta alisivulta, jotka löytyvät Museoviraston verkkosivuilta.

Opetusministeriö avustaa seurantalojen korjauksia yhteistyössä Suomen Kotiseutuliiton kanssa. Avustus on tarkoitettu ensisijaisesti perinteisten, vakiintuneessa ja vapaassa käytössä olevien seurantalojen välttämättömiin korjaustöihin, korjaussuunniteluun tai kuntoarvioon. Rahoituksessa kiinnitetään huomiota rakennuksen kulttuurihistorialliseen arvoon.

Seurakunnat voivat hakea kirkkohallituksen rakennusavustusta kirkollisten rakennusten ja muiden seurakunnan toimitilojen rakentamiseen ja korjaamiseen. Vuodesta 2016 alkaen kirkollisen rakennusavustuksen pääpaino on suojeltujen kirkollisten rakennusten korjaushankkeiden rahoittamisessa.

Myös EU-rahoituksilla, esim. Leader, tehdään merkittävää työtä kulttuuriympäristön hyväksi rahoittamalla lähinnä yhdistysten, yritysten ja kuntien hankkeita.

Mahdollisuudet verohelpotuksiin ja -vähennyksiin kannattaa myös hyödyntää. Kotitalousvähennystä voi käyttää korvaamaan osan yrittäjältä ostetun korjaus- ja remonttityön kokonaissummasta. Mutta verovähennystä ei voi hyödyntää, jos kohteeseen (esim. kattoon, ikkunoihin, julkisivuun) on saatu muuta valtion avustusta.

Rakennusperintöavustusten taloudellisten vaikutusten arviointi

Ympäristöministeriö teetti 2019 selvityksen Rakennusperintöavustusten vaikutuksista. Tulosten mukaan avustusten selkein lisäarvo syntyy siitä, että kohteita kunnostetaan laadukkaammin ja oikea-aikaisesti. Avustukset lisäävät resursseja kulttuurihistoriallisten kohteiden ylläpitoon, innostavat rakennusten omistajia korjaamiseen sekä edistävät laajempien taloudellisten ja muiden vaikutusten saavuttamista. Kohteen omistajille taloudellisia vaikutuksia syntyy mm. kohteiden käyttöiän pidentyessä, käyttökustannusten alentuessa sekä erityisesti kohteiden taloudellisen arvon noustessa. Lisäksi avustuksilla vaikutetaan jonkin verran korjausten toteuttajien ja materiaalityöntekijöiden liiketoimintaan.

Laajempia taloudellisia vaikutuksia syntyy mm. säästöinä rakennetun kulttuuriympäristön hoidossa, kun rakennuksia korjataan säännöllisesti, eikä uudisrakentamiseen tarvitse tehdä suuria kertaluontoisia taloudellisia panostuksia. Lue lisää Ympäristöministeriön selvityksestä

[Rakennusperintöavustusten vaikutusten arviointi](#)